

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Brage-Snak om Græske og Nordiske Myther og Oldsagn for Damer og Herrer

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 330. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: [https://tekster.kb.dk/text/gv-1844\\_791A-txt-shoot-idm15570.pdf](https://tekster.kb.dk/text/gv-1844_791A-txt-shoot-idm15570.pdf) (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Ved denne Leilighed falder mig en pudsig Begivenhed ind, som har baade moret og oplyst mig, og som jeg derfor nok kan fortælle, uden at kiede *Damerne*; men først maa jeg dog sige, hvad jeg selv har lidt Skam af, at i mine unge Dage deelde jeg selv den Indbildning om "*Sort paa Hvidt*", som jeg nu beleer, den latterlige Indbildning, at naar man kun har *Aandens* og *Hjertets* Skatte ordenlig ført til *Bogs*, ynder *Beskrivelsen* og lærer den udenad, da bliver man hovedrig 331i et Øieblik, ligesom de, der vinder den store Lodd i Lotteriet. Da tvivlede jeg derfor ingenlunde paa, at naar man kunde faae det gamle *Nordens* ypperste Bøger *folkelig* oversat og *almindelig* læst fra Barnsbeen, da kom Guld-Alderen med det Samme tilbage, og jeg anvendte derfor en god Deel af min Manddoms-Kraft, Tid og Flid, paa at fordanske tre ypperlige *Nordiske* Bøger, nemlig den saakaldte "*Heimskringla*" eller *Norges* Konge-Krønike af *Islænderen* Snorre Sturlesen, *Danmarks* Arilds-Krønike af den store *Latiner*, Saxo Grammatiker, og *Bjovulfs-Drapen*, et *Angelsk* Helte-Digt om lutter *Danske* og *Nordiske* Begivenheder, skrevet alt i det *Ottende* Aarhundrede. Den hele Snees Aar, som er forløben, siden jeg fuldendte dette Arbeide, som endnu kun er lidt bekiendt og mindre benyttet, den lange Tid har vist nok tilstrækkelig beviist, at jeg tog mærkelig feil, da jeg stolede paa Dets vidunderlige Virkninger, men det hørde dog ligefuldt til, for engang at faae Bugt med det "*konstige Barbari*", der vel har udviklet sig i *Latin-Skolen*, men har dog sin Rod i den *unaturlige* Glemsel af vore egne *naturlige* Anlæg og *historiske* Forhold, saa, langt fra at angre Arbeidet, fornøier det mig, at den gale Indbildning om Bøgers Liv og Almagt, som jeg deelde med Saamange, drev mig dog til en god Gierning, jeg rimeligviis ellers af Magelighed vilde forsømt, og, skiøndt det gaaer langsomt, spores dog immer nogle gode Følger. Til disse regner jeg nu ogsaa Besøget, jeg før over en Halvsnees Aar siden fik af en *Sællandsk* Bonde, som havde hørt tale om den ny *Fordanskning* af Saxos *Danmarks* Krønike, og kom nu op for at faae den. Da han nemlig alt havde Bogen under Armen og Dørren i Haanden, vendte han sig endnu engang og spurgde mig, med et skarpt Blik og en meget betydende Mine, om det nu ogsaa virkelig var 332der *Altsammen*? Jeg giættede mig strax omtrent til Mening, og svarede, vel med et lidt skielmsk Smil, at jeg vidste ikke rettere, end at det var der *Altsammen*, Rub og Stub. Dermed var imidlertid *Sællandsfaren* ingenlunde beroliget, men trak lidt nærmere, og, efter den lille Oplysning, at han engang havde læst den *gamle* Oversættelse, og vilde derfor gjerne have det Hele, rykkede han endelig ud med det bestemte Spørgsmaal, som han dog lagde til, man skulde maaskee ikke *giøre*: hvorvidt nemlig ogsaa det om "*Troldene*" fandtes i den ny Bog? Jeg beroligede ham nu med den udtrykkelige Forsikkring, at heller ikke det skulde han savne, og at jeg i det Hele havde ganske andre Tanker om saadanne Ting end nuomstunder lærde Folk pleiede, og vi skildtes meget gode venner ad; men jeg har siden tit tænkt paa min kiære Landsmand og fundet hans Kiærlighed til det om "*Troldene*", i flere Henseender mærkelig; thi ligesom det paa den ene Side vilde været herligt, om Almuen *havde* holdt paa Guder og Helte og ladt *Troldene* fare, saaledes vilde det paa den anden Side været alt for sørgeligt, hvis Almuen havde foretrukket sine nye *Skolemestere* for sine gamle *Trolde*, og dermed *forsaget* ikke blot alle vore gamle Guder og Helte, men Alt hvad der overgik vore *Latineres* og *Seminaristers* "korte Begreb". Nu derimod tør vi *haabe*, at naar Folk kommer efter, at *Thor* lever endnu og ager i Sky, med Hammeren iveiret, de da hjælper ham til at slaae de *værste* *Trolde* ihjel og narres med Resten. Jeg veed det jo nok, at alle saakaldte "oplyste Folk" kalde det ikke blot et urimeligt, men et naragtigt *Haab*, da jeg selv maa tilstaae, at hverken Saxo eller *Snorro*, og da endnu mindre *Bjovulfs-Drapen* har formaaet at opvække de hensovne *Minder* eller at fornye de gamle Dages Glands; thi deraf maa jo efter den herskende Tankegang følge, at enten er *Nordens Aand* ei værd at 333eie, eller *Nordens Folk* ei meer at frelse; men da der dog, Gud skee Lov! endnu er en bedre og stærkere *Aands-Udgydelse* end den, der skeer, naar Pennen skaber "*Sort paa Hvidt*", saa skal de kun paa *Fransk* *Oplyste* ei for tidlig, paa *Dødens* Vegne, triumphere over *Folke-Livets* Undergang, eller over de *Nordiske* Bøgers Afmagt til at skiænke Folk det Liv, de fattes selv. Sagen er nemlig den, som man skulde tænke, kunde aldrig glemmes, at Folk skabe Bøger efter deres Hoved, men Bøger skabe aldrig Folk efter deres, af den indlysende Grund, at de *intet Hoved* har, men er kun Skygger af deres Skaber, og skiøndt denne soleklare Sandhed er banlyst fra *Latin-Skolen*, som en *Bespottelse* af den "*Classiske Oldtids*" Mester-Værker, som giennem Aartusinder skal have beviist, der er baade "*Liv og Aand*" i dem, saa de kan omskabe selv "*Russer*" til *Romere* og *Græker*, saa har dog paa den ene Side Erfaringen tilstrækkelig lært, at *alle* Bøger er "*døde og magtesløse*", og lærer os paa den anden Side daglig bedre, at hvad Bøger ikke mægter, det mægter dog endnu det *mundtlige Ord*, mægter baade selv at oplives af *Aanden* og at virke med Dens Kraft paa alle beslægtede Naturer, saa naar vi kun lære ret at spænde "*Kæmpe-Buen*", da gjør den nu som fordem sin Pligt, og aabenbarer alle sine gamle Dyder.